

Sygn. akt VI ACz 188/19

POSTANOWIENIE

Dnia 21 marca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący - Sędzia SA Urszula Wiercińska

Sędzia SA Grażyna Kramarska

Sędzia SO del. Przemysław Feliga (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2019 r. w Warszawie,

na posiedzeniu niejawnym,

sprawy z protestu wyborczego E. G.

o stwierdzenie nieważności wyborów,

na skutek zażalenia wnioskodawczynie,

na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie,

z dnia 26 listopada 2018 r., sygn. akt III Ns 108/18,

w przedmiocie pozostawienia protestu wyborczego bez dalszego biegu,

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSA Grażyna Kramarska SSA Urszula Wiercińska SSO (del.) Przemysław Feliga

Sygn. akt VI ACz 188/19

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 26 listopada 2018 r. Sąd Okręgowy w Warszawie na podstawie art. 393 § 2 kodeksu wyborczego pozostawił protest E. G. bez dalszego biegu z powodu braków formalnych protestu (k. 13 -18).

Zażaleniem z dnia 26 stycznia 2019 r. E. G. zaskarżyła wyżej wymienione postanowienie (k. 21 – 21).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Art. 82 § 1 Kodeksu wyborczego stanowi, że przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów. Z kolei z art. 392 § 2 kodeksu wyborczego

wynika, że wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Protest wyborczy jest kwalifikowanym pismem procesowym wszczynającym postępowanie nieprocesowe w przedmiocie stwierdzenia nieważności wyborów oraz nieważności wyboru radnego (art. 506 k.p.c. w zw. z art. 393 § 1 Kodeksu wyborczego). Do wymogów protestu wyborczego znajdują zastosowanie przepisy regulujące warunki formalne pism procesowych, określone w art. 126 § 1, 2, 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., oraz szczególne wymagania formalne pisma procesowego ze względu na rodzaj tego pisma z art. 82 § 1 i art. 392 Kodeksu wyborczego. Protest wyborczy nie spełniający tych wymogów nie może otrzymać prawidłowego biegu. Skutkiem procesowym niespełnienia szczególnych warunków formalnych protestu wyborczego jest pozostawienie przez Sąd Okręgowy protestu wyborczego bez dalszego biegu, co wynika wprost z art. 393 § 2 Kodeksu wyborczego. Jest to uregulowanie szczegółowe, które ze swojej istoty wyłącza odpowiednie zastosowanie art. 130 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., a przez to wyklucza wszczęcie postępowania naprawczego przez przewodniczącego. Zachodzi istotna różnica pomiędzy wymogiem formalnym zwykłego pisma procesowego z art. 126 § 1 pkt 3 k.p.c. a wymogiem formalnym kwalifikowanego pisma procesowego, jakim jest protest wyborczy, z art. 392 § 2 kodeksu wyborczego. Protest wyborczy jak każde pismo procesowe musi zawierać osnowę wniosku lub oświadczenia oraz dowody na poparcie przytoczonych okoliczności (art. 126 § 1 pkt 3 k.p.c.), lecz z mocy art. 392 § 2 kodeksu wyborczego w proteście wyborczym należy sformułować zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Z racji tego, że protest dotyczący ważności wyborów lub wyborowi określonej osoby może zostać wniesiony wyłącznie z powodów określonych w art. 82 § 1 kodeksu wyborczego, to dowody przedstawione lub wskazane przez stronę muszą dotyczyć tych zarzutów (zob. także postanowienie SN z dnia 5 grudnia 2007 r., III SW 63/07, który w oparciu o analogiczną treść art. 79 ust. 3 i art. 81 ust. 1 nieobowiązującej już ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, t.j. Dz.U. z 2007 r. Nr 190, poz. 1360, stwierdził, że protest wyborczy wymaga przedstawienia lub wskazania dowodów, które rzeczywiście mogą potwierdzić stawiane zarzuty; brak takich dowodów powoduje pozostawienie protestu wyborczego bez rozpoznania). W związku z tym łączne odczytanie art. 82 § 1 i art. 392 § 2 kodeksu wyborczego prowadzi zatem do wniosku, że w art. 392 § 2 kodeksu wyborczego nie chodzi o wskazanie lub przedstawienie przez wyborcę wnoszącego protest wyborczy jakichkolwiek dowodów, lecz dowodów odnoszących się do zarzutów opartych na przyczynach nieważności wyborów lub nieważności wyboru określonej osoby, a wymienionych w art. 82 § 1 kodeksu wyborczego. Pozostałe zarzuty i dowody, które zdaniem wyborcy wiążą z przeprowadzeniem wyborów, lecz nie dotyczą przyczyn nieważności wyborów z przyczyn, o których mowa w art. 82 § 1 kodeksu wyborczego, mogą zostać przedstawione na poparcie przytoczonych okoliczności w osnowie lub oświadczeniu zawartym w proteście wyborczym (art. 126 § 1 pkt 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Jednakże przedstawienie takich zarzutów i dowodów nie wypełnia hipotez art. 82 § 1 i art. 392 § 2 kodeksu wyborczego.

Wnioskodawczyni wniosła protest wyborczy przeciwko ważności wyborów do rady Miasta M. w okręgu nr (...) na terenie miasta M. i wyborowi K. R. na Radną Miasta M. w wyborach przeprowadzonych w dniu 21 października 2018 r., z tej przyczyny, że „istnieje uzasadnione podejrzenie, że mogły zajść nieprawidłowości przy ustalaniu głosowania i wyników wyborów oraz ewentualnie mogło dojść do popełnienia przestępstwa przeciwko wyborom, co mogłoby mieć wpływ na wynik wyborów”. Jak słusznie zauważył Sąd Okręgowy w przedmiotowym proteście poza ogólnie sformułowanymi wątpliwościami nie zawarto żadnych kategoriycznych zarzutów pozwalających na ich zbadanie przez sąd. Z kolei w zażaleniu wnioskodawczyni wskazała, że jako osoba wnosząca protest „nie ma uprawnień i podstaw prawnych do formułowania zarzutów”, a „od stawiania zarzutów jest prokuratura i sąd”.

Z przedstawionym przez żalącą poglądem nie można się zgodzić. Jak już wyjaśniono, z mocy art. 392 § 2 kodeksu wyborczego na wnoszącym protest wyborczy ciąży ciężar przedstawienia zarzutów dotyczących nieważności wyborów lub nieważności wyboru określonej osoby z powodów wymienionych w art. 82 § 1 kodeksu wyborczego. W zażaleniu wnioskodawczyni wskazuje, że proteście wyborczym wyraźnie podała, że „istnieje podejrzenie popełnienia przestępstwa” przez nią opisanego, lecz należy zwrócić uwagę na charakter protestu wyborczego. Protest wyborczy nie jest zawiadomieniem o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przeciwko wyborom. Subiektywne przekonanie

żalącej o nieuczciwości w liczeniu głosów nie uzasadnia zarzutu z art. 82 § 1 kodeksu wyborczego, że dopuszczono się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub że naruszono przepisy kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Jak wyjaśniła żaląca w zażaleniu, chce ona, aby sąd „zweryfikował jej uzasadnione podejrzenia w zakresie zarzutów”. Jednakże celem postępowania wszczętego protestem wyborczym jest stwierdzenie nieważności wyborów, a nie kontrola subiektywnych podejrzeń wyborcy co do popełnienia przestępstwa przeciwko wyborom lub naruszenia przepisów związanych w wyborami dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Abstrahując od tego, że wnioskodawczynie nie przedstawiła zarzutów dotyczących ważności wyborów lub wyboru określonej osoby, lecz własne „podejrzenia”, że wybory są nieważne lub wybór określonej osoby jest nieważny, to w ramach tych twierdzeń nie przedstawiła ani nie wskazała żadnych dowodów. Wprawdzie wnioskodawczynie twierdzi, że dowody takie przedstawiła, lecz należy podkreślić, że prawidłowo sformułowany wniosek dowodowy powinien wskazywać fakty podlegające stwierdzeniu (teza dowodowa) oraz środek dowodowy mający służyć wykazaniu tych faktów. Wniosek niespełniający tych elementów uniemożliwia zajęcie stanowiska sądu, co do potrzeby przeprowadzenia zgłoszonych dowodów i wydania postanowienia dowodowego, które spełniałoby wymagania określone w art. 236 k.p.c.

Do protestu wyborczego wnioskodawczynie załączyła dowód w postaci kserokopii protokołu wyników głosowania w obwodzie na listy kandydatów na radnego (k.5-7), a z treści tego protokołu nie wynikają fakty, na które wnioskodawczynie się powołuje w ramach swoich podejrzeń. Jak już wyjaśniono, dowody i zarzuty muszą dotyczyć przyczyn nieważności wyborów, o których mowa w art. 82 § 1 kodeksu wyborczego. Natomiast wniosek dowodowy, na który powołuje się skarżąca w zażaleniu, a dotyczący wystąpienia przez sąd do komisji wyborczej o przekazanie oryginałów wszystkich kart do głosowania celem powtórnego przeliczenia głosów, jest dowodem, o którym mowa w art. 126 § 1 pkt 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., a nie dowodem na poparcie zarzutów, o których mowa w art. 392 § 2 kodeksu wyborczego, ponieważ nie ma związku z przyczynami nieważności wyborów, o których mowa w art. 81 § 2 kodeksu wyborczego.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny - na podstawie art. art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

SSA Grażyna Kramarska SSA Urszula Wiercińska SSO (del.) Przemysław Feliga

ZARZĄDZENIE

1. (...)

SSO Przemysław Feliga